

Utlåtande Rotel IX (Dnr KS 2019/1046)

Taxa för hushållsavfall och därmed jämförligt avfall 2020 Stockholms kommun

Hemställan från avfallsnämnden

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Taxa för hushållsavfall och därmed jämförligt avfall i enlighet med avfallsnämnden förslagenligt bilaga till utlåtandet, att gälla från och med den 1 januari 2020, fastställs.

Föredragande borgarrådet Katarina Luhr anför följande.

Ärendet

Förslaget till reviderad taxa bygger, liksom gällande taxa, på att kunden debiteras för beställd behållarvolym eller uppmätt vikt på avfallet.

Ekonomiska förutsättningar

Grunden för avfallsnämndens förslag till avfallstaxa 2020 utgörs bland annat av de ekonomiska förutsättningar som redovisades av styrelsen för Stockholm Vatten och Avfall AB i flerårsbudgeten för perioden 2020-2022 i mars 2019. Av denna framgår att avfallsverksamhetens driftkostnader år 2020 beräknas öka med cirka 50 mnkr jämfört med budget 2019. De huvudsakliga kostnadsökningarna avser återvinningscentralerna och åtgärder för säkerställandet av insamlingen. Vidare bedöms den ökade matavfallsinsamlingen leda till ökade transportkostnader.

För att täcka dessa kostnader beräknades avgifterna för avfall behöva öka med sju procent år 2020. Avgifterna för fettslam beräknades behöva höjas med fyra procent. För att täcka framtida kostnadsökningar bedömdes avfallsavgifterna behöva höjas med ytterligare sju procent per år även åren 2021 och 2022. De framtida kostnadsökningarna, som prognostiseras infalla

från och med 2022, avser i första hand idrifttagning av en ny sorteringsanläggning i Högdalen och en ny återvinningscentral i Louden.

I samband med utarbetandet av förslag till avfallstaxa 2020 har en ny prognos för 2019 tagits fram som visar att resultatet för avfallsverksamheten pekar på ett underskott om 16,2 mnkr, istället för ett överskott som prognostiserades vid framtagande av underlag till flerårsbudgeten. För att balansera en del av underskottet föreslår avfallsnämnden att avgifterna för avfall i stället höjs med generellt nio procent. Därmed beräknas ett överskott om 10,7 mnkr uppkomma år 2020.

De ekonomiska förutsättningarna sammanfattas i nedanstående tabell.

	2019 P1	2020	2021	2022
Intäkter				
Taxeintäkter	612,2	665,7	699,1	746,9
Övriga intäkter	29,7	29,3	32,4	38,7
Summa intäkter	641,9	695,0	731,5	785,6
Kostnader				
Driftkostnader	644,2	663,0	690,0	772,4
Kapitalkostnader	13,9	21,3	23,5	31,2
Summa kostnader	658,1	684,3	713,5	803,6
Netto	-16,2	10,7	18,0	-18,0

Taxeändringar för en- och tvåfamiljshus

I taxan för en- och tvåfamiljshus föreslår avfallsnämnden att;

- vid hämtning varje vecka ska hämtningsavgiften öka från 27 kronor till 33 kronor per tillfälle och
- vid hämtning varannan vecka ska hämtningsavgiften öka från 20 kronor till 25 kronor per tillfälle och
- vid hämtning var 4:e vecka ska hämtningsavgiften öka från 13 kronor till 15 kronor per tillfälle.

Den rörliga viktbaseerade behandlingsavgiften föreslås oförändrat vara 1,40 kronor per kg, medan grundavgiften föreslås öka från 760 kronor till 800 kronor per år. (I ärendet anges felaktigt att grundavgiften höjs från 780 kronor). Hämtning av utsorterat matavfall föreslås oförändrat ske utan avgift.

Av nedanstående tabell framgår att årskostnaden, jämfört med 2019 års taxa, ökar mer för abonnemang med mer frekvent hämtning.

Tabell: Kostnad (kronor) per år, vid normalvolym*

Hämtningsfrekvens	2019	2020	Förändring
Varje vecka	2 890	3 220	11,4%
Varannan vecka	1 645	1 790	8,8%
Var 4:e vecka	1 040	1 100	5,8%

*) Normalvolym: 9 kg, utom vid hämtning var 4:e vecka: 6 kg

Taxeändringar för flerbostadshus och verksamheter

Avgifterna för olika slag av avfallshämtning från flerbostadshus, företag och verksamheter föreslås öka med mellan åtta och tolv procent.

Förändringarna avser att ytterligare premiera maskinell hämtning framför manuell hämtning samt att hushållsavfall i kärl premieras framför hushållsavfall i säck.

För verksamhetskunder med osorterat beredningsavfall, vilket är en blandning av osorterat matavfall och restavfall hos verksamheter föreslås dock en höjning med 20 procent för att stimulera separat insamling av matavfall. Taxan för utsorterat matavfall är 30 – 70 % lägre jämfört med beredningsavfall, vilket avser att vara ett stort incitament att välja en mer miljöanpassad avfallshämtning.

Övriga taxeförändringar

Avgifterna för hämtning av grovavfall, slam och elavfall med mera föreslås höjas med 3,5 procent, enligt avfallsindex A12:1MD, eller justeras för att bättre överensstämmer med dagens kostnadsnivå.

Beredning

Ärendet har initierats av avfallsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret konstaterar att utfallen 2018 för basnyckeltal för avfallsverksamhet, fastställda av kommunfullmäktige, i stor utsträckning har uppvisat en positiv utveckling jämfört med 2017. Med den föreslagna taxan bedömer stadsledningskontoret att det finns anledning att förvänta sig en fortsatt positiv trend.

Mina synpunkter

Det är glädjande att kunna konstatera att Stockholms miljöstyrande taxor tycks ha börjat styra staden i en miljöbättre riktning, något som även

stadsledningskontoret noterat i sitt remissvar. Enligt kommunallagen (2017:725) gäller självkostnadsprincipen för stadens hämtning av detta avfall. Självkostnadsprincipen innebär att verksamhetens kostnader och intäkter ska gå jämt upp inom en skälig tidsperiod. I Stockholm ska taxorna också uppmuntra kunder till en ökad sortering av avfall med högre avgifter för osorterat avfall och lägre avgifter för sorterat avfall. Nu ser vi att sorteringen av matavfall ökar samtidigt som vår totala mängd avfall per person minskar. I ärendet föreslås i flera fall höjningar av taxan för hämtning av osorterat avfall. Syftet är dels att ytterligare öka incitamenten att sortera avfall dels att täcka det underskott som uppstått. Ökade kostnader för avfallsinsamling är en konsekvens av en stad i tillväxt med ökade ambitioner på ekonomisk cirkularitet. Jag anser i likhet med stadsledningskontoret att avfallsnämnden bör ha ett ökat fokus på att sänka driftkostnaderna men jag ser dock med tillförsikt att nya insamlingsentreprenader och ökad sorteringsgrad med tiden ska kunna sänka kostnaderna för avfallshanteringen. Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Taxa för hushållsavfall och därmed jämförligt avfall i enlighet med avfallnämnden förslagenligt bilaga till utlåtandet, att gälla från och med den 1 januari 2020, fastställs.

Bilaga

Taxa för hushållsavfall och därmed jämförligt avfall 2020

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådets uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Taxa för hushållsavfall och därmed jämförligt avfall i enlighet med avfallnämnden förslagenligt bilaga till utlåtandet, att gälla från och med den 1 januari 2020, fastställs..

Stockholm den 23 oktober 2019

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Katarina Luhr

Mats Larsson

Remissammanställning

Ärendet

Förslaget till reviderad taxa bygger, liksom gällande taxa, på att kunden debiteras för beställd behållarvolym eller uppmätt vikt på avfallet.

Ekonomiska förutsättningar

Grunden för avfallsnämndens förslag till avfallstaxa 2020 utgörs bland annat av de ekonomiska förutsättningar som redovisades av styrelsen för Stockholm Vatten och Avfall AB i flerårsbudgeten för perioden 2020-2022 i mars 2019. Av denna framgår att avfallsverksamhetens driftkostnader år 2020 beräknas öka med cirka 50 mnkr jämfört med budget 2019. De huvudsakliga kostnadsökningarna avser återvinningscentralerna och åtgärder för säkerställandet av insamlingen. Vidare bedöms den ökade matavfallsinsamlingen leda till ökade transportkostnader.

För att täcka dessa kostnader beräknades avgifterna för avfall behöva öka med sju procent år 2020. Avgifterna för fettslam beräknades behöva höjas med fyra procent. För att täcka framtida kostnadsökningar bedömdes avfallsavgifterna behöva höjas med ytterligare sju procent per år även åren 2021 och 2022. De framtida kostnadsökningarna, som prognostiseras infalla från och med 2022, avser i första hand idrifttagning av en ny sorteringsanläggning i Högdalen och en ny återvinningscentral i Loudden.

I samband med utarbetandet av förslag till avfallstaxa 2020 har en ny prognos för 2019 tagits fram som visar att resultatet för avfallsverksamheten pekar på ett underskott om 16,2 mnkr, istället för ett överskott som prognostiserades vid framtagande av underlag till flerårsbudgeten. För att balansera en del av underskottet föreslår avfallsnämnden att avgifterna för avfall i stället höjs med generellt nio procent. Därmed beräknas ett överskott om 10,7 mnkr uppkomma år 2020.

De ekonomiska förutsättningarna sammanfattas i nedanstående tabell.

	2019 P1	2020	2021	2022
Intäkter				
Taxeintäkter	612,2	665,7	699,1	746,9
Övriga intäkter	29,7	29,3	32,4	38,7
Summa intäkter	641,9	695,0	731,5	785,6
Kostnader				
Driftkostnader	644,2	663,0	690,0	772,4
Kapitalkostnader	13,9	21,3	23,5	31,2
Summa kostnader	658,1	684,3	713,5	803,6
Netto	-16,2	10,7	18,0	-18,0

Taxeändringar för en- och tvåfamiljshus

I taxan för en- och tvåfamiljshus föreslår avfallsnämnden att;

- vid hämtning varje vecka ska hämtningsavgiften öka från 27 kronor till 33 kronor per tillfälle och
- vid hämtning varannan vecka ska hämtningsavgiften öka från 20 kronor till 25 kronor per tillfälle och
- vid hämtning var 4:e vecka ska hämtningsavgiften öka från 13 kronor till 15 kronor per tillfälle.

Den rörliga viktbaserade behandlingsavgiften föreslås oförändrat vara 1,40 kronor per kg, medan grundavgiften föreslås öka från 760 kronor till 800 kronor per år. (I ärendet anges felaktigt att grundavgiften höjs från 780 kronor). Hämtning av utsorterat matavfall föreslås oförändrat ske utan avgift.

Av nedanstående tabell framgår att årskostnaden, jämfört med 2019 års taxa, ökar mer för abonnemang med mer frekvent hämtning.

Tabell: Kostnad (kronor) per år, vid normalvolym*

Hämtningsfrekvens	2019	2020	Förändring
Varje vecka	2 890	3 220	11,4%
Varannan vecka	1 645	1 790	8,8%
Var 4:e vecka	1 040	1 100	5,8%

*) Normalvolym: 9 kg, utom vid hämtning var 4:e vecka: 6 kg

Taxeändringar för flerbostadshus och verksamheter

Avgifterna för olika slag av avfallshämtning från flerbostadshus, företag och verksamheter föreslås öka med mellan åtta och tolv procent.

Förändringarna avser att ytterligare premiera maskinell hämtning framför manuell hämtning samt att hushållsavfall i kärl premieras framför hushållsavfall i säck.

För verksamhetskunder med osorterat beredningsavfall, vilket är en blandning av osorterat matavfall och restavfall hos verksamheter föreslås dock en höjning med 20 procent för att stimulera separat insamling matavfall. Taxan för utsorterat matavfall är 30 – 70 % lägre jämfört med beredningsavfall, vilket avser att vara ett stort incitament att välja en mer miljöanpassad avfallshämtning.

Övriga taxeförändringar

Avgifterna för hämtning av grovavfall, slam och elavfall med mera föreslås höjas med 3,5 procent, enligt avfallsindex A12:IMD, eller justeras för att bättre överensstämmer med dagens kostnadsnivå.

Avfallsnämnden

Avfallsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 12 juni 2019 följande.

Att godkänna förslag till taxa för hushållsavfall och därmed jämförligt avfall 2020 i enlighet med bilaga 1 till tjänsteutlåtandet samt att överlämna förslaget till kommunfullmäktige för beslut.

Avfallsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 3 juni 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stad har enligt miljöbalkens (1998:808) 27 kapitel 4-6 § rätt att ta ut avgifter för att täcka de kostnader staden har för att uppfylla sitt lagstadgade renhållningsansvar för hushållsavfall och därmed jämförligt avfall.

Avgifterna får tas ut på ett sådant sätt att återanvändning, återvinning eller annan miljöanpassad avfallshantering uppmuntras. Avgiften ska betalas enligt den taxa som kommunfullmäktige antar.

Enligt kommunallagen (2017:725) gäller självkostnadsprincipen för stadens hämtning av detta avfall. Självkostnadsprincipen innebär att verksamhetens kostnader och intäkter ska gå jämt upp inom en skälig tidsperiod.

Likställighetsprincipen gäller också, vilket innebär att avfallslämnarna ska vara likställda när det gäller rättigheter och skyldigheter gentemot kommunen. Samma avgift ska tas ut för likvärdig service.

Nuvarande taxa används tillsammans med utveckling av insamlingssystem och information till kunder som ett styrmedel för att uppnå avfallsplanens mål. Taxan är differentierad och ska stimulera till minskade avfallsmängder, färre transporter och god arbetsmiljö. Taxan består idag av olika delar omfattande grundavgift, hämtavgift, behandlingsavgift samt tilläggsavgift och för kunder med debitering per vikt finns detta särredovisat.

Ärendet

Behov av taxeintäkt för avfall under 2020 beräknas uppgå till totalt 665,7 mnkr vilket är 10,8 mnkr högre än prognostiserad intäkt i flerårsplan för år 2020. Det budgeterade överskottet är för att täcka prognostiserat underskott på 16,5 mnkr för år 2019. Förslaget innebär ett underskott på 5,3 mnkr. Detta underskott överskjuts till budget för år 2021 då förslagens ökade taxa för hushållsavfall med 2 % jämfört med flerårsplan också får effekt.

Nedan jämförs intäkter och kostnader i taxeförslag år 2020 med prognos 1 år 2019 samt flerårsplan år 2020 i miljoner kronor.

	P1	Taxa	Plan
Intäkt	2019	2020	2020
Taxa, avfall	580,2	632,5	621,7
Taxa, slam- o fettavfall	32,0	33,2	33,2
Mtrl, klippkort, el-krets	24,1	24,7	24,7
Projekt mm	5,6	3,6	4,6
Summa	642,0	694,0	684,2
Driftskostnad			
Gemensamma kostnader	-63,6	-59,4	-59,4
Projekt matavfall	-11,5	-11,4	-11,4
Insamling o behandling	-416,9	-425,3	-425,3
Återvinningscentraler/FA	-143,9	-158,0	-158,0
Planering o utveckling	-8,2	-8,9	-8,9
Summa	-644,2	-663,0	-663,0
Kapitaltjänstkostnad	-14,4	-19,9	-21,3
Resultat	-16,5	11,2	0,0
Taxeökning, avfall		9 %	7 %
Taxeökning, fettslam		4 %	4 %

Fel! Ogiltig länk.

Det beräknade underskottet i prognos 1 omfattande 16,5 mnkr beror främst på ökade entreprenörskostnader för transport av storbehållare samt insamling av fettslam.

Förslag på taxeförändringar

En- och tvåfamiljshus

För år 2020 föreslås att grundavgiften ökas från 780 till 800 kronor/år. Vid hämtning var 4:e vecka föreslås hämtningsavgiften ökas från 13 till 15 kronor per tillfälle, vid hämtning varannan vecka öka från 20 till 25 kronor samt för hämtning varje vecka öka från 27 kronor till 33 kronor per tillfälle. Den rörliga avgiften föreslås vara oförändrad på 1,4 kronor per kg.

Taxan föreslås med förändringarna vara

	var 4:e v	varannan v	varje v
Grundavgift, kr/år	800	800	800
Hämtavgift, kr/år	195	650	1 716
Rörlig avgift, kr/kg	1,4	1,4	1,4
Matavfall	0	0	0

Nedan jämförs 2019 års taxa med ovanstående förslag för år 2020. Merparten av hämtningarna sker med hämtning varannan och varje vecka med 9 kg per hämtningstillfälle. Vid hämtning var 4:e vecka är medelvikten 6 kg per hämtningstillfälle.

Kronor per

år	var 4:e v	varannan v	varje v
2019	1 040	1 645	2 890
2020	1 100	1 790	3 220
Ökning	6%	9%	11%

Flerbostadshus och verksamheter

Taxorna föreslås öka för flerbostadsfastigheter, företag och verksamheter enligt följande:

- Osorterat beredningsavfall	ca 20 %
- Löst avfall	ca 12 %
- Manuell hämtning restavfall, säck	ca 11 %
- Manuell hämtning restavfall, kärl	ca 9 %
- Maskinell hämtning, mobsug	ca 8 %
- Maskinell hämtning, bottentöm behållare	ca 8 %
- Abonnemang under avveckling	ca 12 %
- Fettslam	ca 4 %

Den föreslagna taxeökningen på 20 % för beredningsavfall från verksamheter, vilket är en blandning av osorterat mat- och restavfall, beräknas endast marginellt påverka taxeintakten. Syftet med höjningen är att förmå kunder med beredningsavfall att övergå till separat insamling av matavfall. Taxa för utsorterat matavfall är 30 – 70 % lägre jämfört med taxa för beredningsavfall, vilket medför att ett stort incitament finns att välja en mer miljöanpassad avfallshämtning. Förslaget är i paritet med inriktningsärende för taxa 2020 där förslaget var 10 – 15 % utöver den generella ökningen, vilken nu beräknas till 9 %.

De fastigheter som deltar i utvecklingsprojekt med optisk sortering föreslås få en kostnad motsvarande den abonnemangsform som fanns då försöket startade.

Övriga taxor

Taxor för grovavfall, slam, el-avfall m.m. har indexerats enligt avfallsindex A12:1MD med 3,5 % eller justerats för att bättre överensstämja med dagens kostnadsnivå.

Analys och bedömning

För verksamhetskunder med beredningsavfall fortsätter taxan höjas kraftigt för att styra mot ökad utsortering av matavfall. Då möjligheter finns att välja miljömässigt bättre insamlings sätt med en lägre avgift borde detta uppfattas av många som en attraktiv lösning.

En- och tvåfamiljsfastigheter har stor möjlighet att påverka utsortering av material och har därmed möjlighet att förändra hämtningsintervallet för att kompensera de föreslagna kostnadsökningarna.

Beredning

Ärendet har initierats av avfallsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 9 september 2019 har i huvudsak följande lydelse.

I kommunfullmäktiges budget för 2019 framgår av ägardirektiven för Stockholm Vatten och Avfall AB att bolaget ska medverka till en effektiv och hållbar avfallshantering och återvinnig i staden för att uppnå målet om resurseffektiva kretslopp. Bolaget ska bidra till inriktningsmålet att Stockholm ska vara en hållbart växande och dynamisk stad genom att stimulera utvecklingen av miljöanpassade och effektiva åtgärder inom avfallsområdet, bland annat genom miljöstyrande taxor.

Genom att öka matavfallsinsamlingen och produktionen av biogas, som kan ersätta fossila bränslen, kan bolaget och avfallsnämnden bidra till uppfyllandet av verksamhetsområdesmålet att Stockholm ska vara en hållbar stad med en god livsmiljö. Avfallsnämnden har sedan några år låtit avfallstaxan differentieras med inriktningen att stimulera till att särskilja matavfall från övrigt hushållsavfall. Stadsledningskontoret anser att denna inriktning befästs med avfallsnämndens förslag till avfallstaxa för 2020.

Stadsledningskontoret konstaterar att utfallen 2018 för basnyckeltal för avfallsverksamhet, fastställda av kommunfullmäktige, i stor utsträckning har uppvisat en positiv utveckling jämfört med 2017. Exempelvis minskade den insamlade mängden hushållsavfall från 235 till 234 kilogram per invånare och totalkostnaden för avfallshanteringen minskade från 670 till 616 kronor per invånare samtidigt som mängden insamlat biologiskt avfall ökade från 18,4 till 21,7 kilogram per invånare. Med den föreslagna taxan bedömer stadsledningskontoret att det finns anledning att förvänta sig en fortsatt positiv trend.

Det framgår av avfallsnämndens inriktningsärende om avfallstaxan 2020, beslutad den 14 mars 2019, att det finns anledning att oro sig över kostnadsutvecklingen. Nämnden konstaterar att under 2018 beslutade regeringen om ett förtydligt producentansvar för förpackningar och tidningar samt obligatorisk insamling av matavfall. Enligt de nya förordningarna ska producenter samla in förpackningar och tidningar från minst 60 procent av alla bostadsfastigheter vid utgången 2020. Beslutet innebär en ambitionshöjning avseende att avfall i så hög grad som möjligt ska utnyttjas som en resurs och materialåtervinnas där så är lämpligt. Nämnden menar dock att om målen uppfylls kan det komma påverka taxan på sikt genom att en större andel övriga kostnader, som drift av återvinningscentraler och insamling av matavfall, ska bäras av en minskad volym restavfall. Stadsledningskontoret anser att avfallsnämnden bör ha ett ökat fokus på att sänka driftkostnaderna.

Stadsledningskontoret noterar att de beräkningar och prognoser som legat till grund för avfallsnämndens förslag till avfallstaxa 2020 är i överensstämmelse med resultatbudgeten för 2020 i den justerade flerårsplanen för 2020-2022 som styrelsen för Stockholm Vatten och Avfall AB beslutade om den 12 juni 2019, det vill säga att år 2020 budgeteras Stockholm Avfall AB lämna ett överskott om 11 mnkr.

Stadsledningskontoret konstaterar att syftet med taxan dels är att täcka kostnaderna för verksamheten, dels att fungera som ett styrmedel för att uppnå avfallshanteringsmål som de uttrycks i avfallsplanen och andra styrdokument.

Stadsledningskontoret anser att avfallsnämndens förslag till taxa för hushållsavfall 2020, enligt bilaga 1, uppfyller sitt syfte och föreslår att kommunstyrelsen beslutar att föreslå att kommunfullmäktige godkänner förslaget, att gälla från och med den 1 januari 2020.